

Plan Równości Płci

Strategia Komisji Europejskiej na rzecz równości płci (2020-2025) ogłoszona w marcu 2020 roku służy m. in. wzmocnieniu Europejskiej Przestrzeni Badawczej (ERA). Istotną częścią tej strategii są działania podejmowane przez Komisję Europejską na rzecz równości płci w badaniach i innowacjach, które dotyczą m. in. opracowywania planów przez instytucje badawcze i publiczne, przy czym plany te byłyby pewnego rodzaju narzędziem wspomagającym zmiany instytucjonalne w badaniach i innowacjach. Uznanie takiej samej pozycji kobiet i mężczyzn w obszarze badań i innowacji ma kluczowe znaczenie dla unijnego programu finansowania badań naukowych i innowacji. Według założeń programu Horyzont Europa (2021-2027), posiadanie planu na rzecz Równouprawnienia Płci (Gender Equality Plan – GEPs), stanowić będzie kryterium kwalifikowalności dla wszystkich organów publicznych, ale też instytucji szkolnictwa wyższego i organizacji badawczych, które będą chciały w nim uczestniczyć¹. Komisja Europejska określiła pięć kluczowych obszarów w celu osiągnięcia równości płci w badaniach i innowacjach, tj.:

1. Równowaga między życiem prywatnym/rodzinnym a zawodowym i kultura organizacyjna instytucji.
2. Równowaga płci w kadrze zarządczej i gronach decyzyjnych.
3. Równość płci w procesie rekrutacji i rozwoju kariery.
4. Włączenie kwestii płci do badań i treści dydaktycznych.
5. Środki przeciwko przemocy ze względu na płeć, w tym przeciwko molestowaniu seksualnemu.

Wskazane obszary powinny zostać objęte przez Plan Równości Płci¹.

Plan podejmowania działań związanych z wdrażaniem Planu Równości Płci na Wydziale Budowy Maszyn i Lotnictwa

Plan działań Wydziału Budowy Maszyn i Lotnictwa (WBMiL) stanowi część Planu Działania Politechniki Rzeszowskiej w latach 2022-2025. Przyjęte i zaprezentowane w niniejszym planie działania, stanowią wynik analiz realizowanych na podstawie badań ilościowych i jakościowych, jak i wewnętrznych konsultacji wśród członków społeczności akademickiej, przede wszystkim odpowiadających za przeciwdziałanie naruszeniom i różnorodnym przejawom dyskryminacji. Istotnym elementem dyskusji nad działaniami równościowymi Politechniki Rzeszowskiej (PRz), były także Plany Równości Płci, przyjęte na innych uczelniach, zarówno krajowych, jak i zagranicznych.

W Planie PRz zaproponowanych zostało pięć celów strategicznych²:

1. Dążenie do zwiększenia świadomości potrzeby równego traktowania oraz zwiększenie wiedzy o przyczynach, skutkach i przejawach nierównego traktowania z uwagi na płeć.

¹ Plan Równości Płci WEiI. <https://weii.prz.edu.pl/wydzial/wydzialowy-zespol-ds-rownosci-plci/plan-dzialania>

² Kramarczyk J.: Plan Równości Płci – jak to zrobić?. Opracowanie: Biuro Promocji Nauki PolSCA PAN w Brukseli. https://informacje.pan.pl/images/2021/Opracowanie_Planu_R%C3%B3wno%C5%9Bci_P%C5%82ci_jak_to_zrobi%C4%87_v1.1.pdf

2. Dążenie do zachowania równowagi płci na stanowiskach decyzyjnych i kierowniczych oraz w prowadzeniu badań naukowych.
3. Dążenie do zrównoważonego dostępu do kariery naukowej i rozwoju kariery.
4. Dążenie do równowagi między życiem zawodowym a życiem prywatnym.
5. Dążenie do zapobiegania przemocy ze względu na płeć.

W odniesieniu do wszystkich celów strategicznych, przyjęto realizację poszczególnych działań na WBMiL. Przedstawia to tabela 1.

Tab. 1. Działania WBMiL w odniesieniu do celów strategicznych.

Cel	Działanie	Wskaźnik
Zwiększenie świadomości wagi zagadnień równościowych oraz wzmocnienie pozytywnych postaw wobec różnorodności	Powołanie zespołu ds. Równości Płci, którego zadaniem będzie monitorowanie i podjęcie interwencji w sytuacjach naruszania zasad równego traktowania	Powołanie zespołu ds. Równości Płci na WBMiL (09.2023r.)
	Opracowanie strony internetowej zawierającej informacje nt. potrzeby przestrzegania zasad równości płci, etapów wdrażania równości płci, stanu równości płci na PRz, podmiotów zajmujących się interweniowaniem w przypadku naruszenia zasad równości płci	Opracowanie strony internetowej nt. równości płci, która będzie zakładką strony WBMiL
Osiągnięcie większej równowagi w reprezentacji płci w zespołach eksperckich i kadrze zarządczej	Dążenie do powierzania przewodnictwa w gremiach decyzyjnych zarówno kobietom i mężczyznom	Osiągnięcie większej liczby kobiet o ile będą spełniać wymogi formalne (IV kwartał 2024r.)
Wspomaganie rozwoju karier naukowych kobiet	Opracowanie i przeprowadzenie ankiety w celu zidentyfikowania potrzeb kobiet w obszarze wsparcia ich rozwoju kariery naukowej w PRz	Przeprowadzenie badań ankietowych wśród kobiet na WBMiL (IV kwartał 2023r./ I kwartał 2024r.)
	Pozyskiwanie, gromadzenie i upowszechnianie informacji nt. dobrych praktyk w celu	Okresowa publikacja informacji na opracowanej stronie internetowej nt.

Cel	Działanie	Wskaźnik
	wsparcia rozwoju kariery naukowe kobiet w PRz	równości płci, która będzie zakładką strony WBMiL
Ułatwienie łączenia pracy z życiem prywatnym	Analiza stanu infrastruktury wspomagającej funkcje opiekuńcze (w postaci żłobka i przedszkola na PRz)	Zwiększenie świadomości o możliwości i sposobie korzystania ze żłobka i przedszkola wśród pracowników, doktorantek i studentów PRz
	Zidentyfikowanie potrzeb osób wracających do pracy naukowej i dydaktycznej po urloпах rodzicielskich w zakresie wsparcia ze strony PRz	Przeprowadzenie konsultacji i badań, publikacja uzyskiwanych wyników na poczet kolejnego Planu Równości Płci (IV kwartał 2023 r. / I kwartał 2024 r.)
	Zidentyfikowanie potrzeb rodziców (głównie kobiet) w zakresie trudności w łączeniu pracy z życiem prywatnym (rodzinnym), m. in. ze względu na problemy w zapewnianiu opieki nad dzieckiem (dziećmi) w czasie wykonywania pracy zawodowej i ewentualne przeanalizowanie możliwości zapewnienia elastycznych/zdalnych form pracy (określenie zasad dostosowywania czasu i formy pracy do potrzeb rodziców)	Opracowanie ankiety nt. zasad zapewniania elastycznego czasu pracy/uzyskiwania zgodny na wykonywanie pracy w formie zdalnej (IV kwartał 2023 r.)
Zapobieganie przemocy występującej ze względu na płeć	Rozpowszechnianie informacji o formach postępowania i sposobach zgłaszania przypadków przemocy ze względu na płeć i różne formy molestowania	Okresowa publikacja istotnych informacji na stronie, która będzie zakładką strony WBMiL, jak i wykorzystanie innych techniki rozpowszechniania informacji dogodnych w danym przypadku

Plan Równości Płci WBMiL wpisuje się w ogólną strategię antydyskryminacyjną Politechniki Rzeszowskiej, która jest zauważalna zarówno w aktach prawnych uczelni (regulamin pracy, kodeks etyki pracowników, kodeks etyki doktoranta, regulamin

przeciwdziałania mobbingowi), ale także w rozwiązaniach instytucjonalnych (Biuro ds. Osób z Niepełnosprawnościami, Komisja Antymobbingowa, Rzecznik Praw Studenta). Plan Równości Płci w Politechnice Rzeszowskiej stanowi narzędzie wspomagające całą społeczność akademicką do tworzenia równych szans w rozwoju naukowym, osobistym i zawodowym – bez względu na płeć. Jednocześnie, jest zobowiązaniem dla władz uczelni do wdrożenia proponowanych rozwiązań oraz ciągłego monitorowania problemu równości płci³.

Wyniki badań ilościowych na WBMiL w 2022 r.

Analizę problemu dotyczącego równości płci na WBMiL rozpoczęto od przeprowadzenia badań ilościowych. Skupiono się na weryfikacji danych statystycznych, które odzwierciedlają rozdział płci w roku 2022 pomiędzy innymi w strukturze zatrudnienia, obsadzie stanowisk kierowniczych, stopniach i tytułach naukowych oraz udziale w organach i ciałach kolegialnych wydziału. Wyniki analiz przedstawiają tabele 2-7.

Tab. 2. Podział ogólny Wydziału Budowy Maszyn i Lotnictwa w 2022 roku.

	K	M
Władze Wydziału	0	5
Rada Wydziału	13	80
Rada Dyscyplin	10	58
Jednostki Organizacyjne Wydziału		
Komisje i Zespoły koordynacyjne	17	76
Pracownicy dziekanatów	7	1
Pracownicy administracyjni		
Pracownicy inżynieryjno-techniczni	14	49

Tab. 3. Funkcje i stanowiska kierownicze na Wydziale w 2022 roku.

	K	M
Dziekan		1
Prodziekani		4
Kierownicy katedr/zakładów	2	10
Kierownicy dziekanatów	1	0
Stanowiska kierownicze w administracji		

Tab. 4. Osoby pracujące będące nauczycielami – K i M na poszczególnych stanowiskach na wydziale (profesor, profesor uczelni, adiunkt, asystent) w 2022 roku.

Badawczo-dydaktyczni	K	M
Profesor	2	13
Profesor uczelni	9	51
Adiunkt	19	68

³ Plan Równości Płci. <https://w.prz.edu.pl/uczelnia/dobre-praktyki/plan-rownosci-plci>

Asystent	13	30

Badawczy	K	M
Profesor		
Profesor uczelni		1
Adiunkt		
Asystent		

Dydaktyczny	K	M
Profesor		
Profesor uczelni		1
Adiunkt	5	20
Asystent	1	8

Tab. 5. Podział według stopni i tytułów naukowych (prof., dr hab., dr) w 2022 roku.

	K	M
Magister	14	38
Doktor	24	88
Doktor habilitowany	9	53
Profesor	2	13

Tab. 6. Osoby pracujące nie będące nauczycielami – administracja wydziałowa i pracownicy inżynieryjno-techniczni i naukowo-techniczni w 2022 roku.

Administracja wydziałowa	K	M
Liczba pracowników	7	1
Liczba kierowników	1	

Pracownicy inż.-techn. i nauk.-techn.	K	M
Liczba pracowników	14	49
Liczba kierowników		

Tab. 7. Podział ze względu na katedry i zakłady w 2022 roku.

	K	M
Katedra Awioniki i Sterowania	1	23
Katedra Konstrukcji Maszyn	5	25
Katedra Nauki o Materiałach	5	19
Katedra Mechaniki Stosowanej i Robotyki	2	12
Katedra Odlewnictwa i Spawalnictwa	4	6
Katedra Przeróbki Plastycznej	4	10
Katedra Inżynierii Lotniczej i Kosmicznej	5	25

Katedra Pojazdów Samochodowych i Inżynierii Transportu	3	15
Katedra Technik Wytwarzania i Automatyzacji	4	21
Katedra Technologii Maszyn i Inżynierii Produkcji	10	21
Zakład Termodynamiki	2	6
Zakład Informatyki	4	8
Uczelniane Laboratorium Badań Materiałów dla Przemysłu Lotniczego	1	3
Wydziałowe Laboratorium Badań Kół Zębatych	1	3
Pracownia Badań Konstrukcji Lotniczych		

Opracowała Wydziałowa Komisja ds. Równości Płci WBMiL.